ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Δημήτρης Γρηγορόπουλος

ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΗ 1917

Η επανάσταση δεν είναι ουτοπία

Η επέτειος της μεγάλης Οκτωβριανής Επανάστασης δεν πρέπει να δίνει λαβή για μια ιδεαλιστική στάση. Για μια στάση, δηλαδή, αναπόλησης και φόρου τιμής στη χαμένη Άνοιξη ή σε μια θεοποιημένη (αλά Φόιερμπαχ) ψυχική ανάγκη για μια μεσαιωνική κοινωνία ως υπέρβαση της σύγχρονης αθλιότητας.

Αυτές οι στάσεις, οικείες ιδίως σε περιόδους ιστορικής αναδίπλωσης του κινήματος, συνάδουν με τη στάση φανατικών ή ρομαντικών που κατασκευάζουν με τις ιδέες τους έναν ιδανικό κόσμο και αναμένουν, όπως οι χιλιαστές, την έλευσή του.

Απεναντίας όμως ο κομμουνισμός, ανεξάρτητα απ’ την κατά καιρούς απήχησή του, δεν είναι κυρίως παράγωγο ιδεών (ουτοπικός σοσιαλισμός) αλλά κίνημα που καταργεί την υπάρχουσα (καπιταλιστική) τάξη πραγμάτων. Και δεν πρέπει να υποχωρούμε στην κυρίαρχη ιδεολογία που θριαμβολογεί και διακηρύσσει το τέλος της ιστορίας μετά την ήττα του «υπαρκτού σοσιαλισμού», αλλά και της Αριστεράς στη Δύση, λοιδορώντας την κομμουνιστική θεωρία και προοπτική ως ουτοπική και αποδεδειγμένα δυστοπική εμμονή κάποιων ιδεοληπτικών.

Στην πραγματικότητα, το φάντασμα του κομμουνισμού δεν έχει πάψει να πλανιέται πάνω απ’ τον καπιταλιστικό κόσμο. Γι’ αυτό οι ιεροκήρυκές του δεν παύουν να το εξορκίζουν και να το πολεμούν. Πραγματική τιμή και δημιουργική αξιοποίηση της κοσμοϊστορικής Οκτωβριανής Επανάστασης αλλά και των επαναστάσεων και εξεγέρσεων του μέχρι και σήμερα αδιάλειπτα κλονίζουν το οικοδόμημα του καπιταλισμού είναι η σύγχρονη τεκμηρίωση της επικαιρότητας και της κατ’ εξοχήν αναγκαιότητας της επανάστασης στις συνθήκες του άκρως αντιδραστικού ολοκληρωτικού καπιταλισμού, αλλά και η ασίγαστη πάλη για τη δημιουργία

των υποκειμενικών προϋποθέσεων για την πραγματοποίησή της. Ακόμη και από καλοπροαίρετες φωνές μπορεί να θεωρείται πολυτέλεια ή και προφανής ουτοπία η επικαιρότητα – αναγκαιότητα της επαναστατικής ανατροπής, αλλά και της αντικαπιταλιστικής μεταβατικής πρότασης που την προπαρασκευάζει, στις συνθήκες του ολοκληρωτικού καπιταλισμού των αντιδραστικών αναδιαρθρώσεων της ΕΕ. Στις συνθήκες των μνημονίων και των πολιτικών πραξικοπημάτων, όπως στην Πορτογαλία με τη μη ανάθεση της κυβερνητικής εντολής στην πλειοψηφούσα Αριστερά αλλά και τη συνένοχη ανατροπή από ΕΕ και ΣΥΡΙΖΑ του δημοψηφισματικού ΟΧΙ.

Τίθεται όμως το ευλογοφανές ερώτημα για τη ρεαλιστικότητα της αντικαπιταλιστικής μεταβατικής πρότασης και της συνδεδεμένης μ' αυτήν αντικαπιταλιστικής επανάστασης σ' έναν εθνικό και διεθνή χώρο (ΕΕ), που απορρίπτει την εφαρμογή και ενός ήπιου σοσιαλφιλελεύθερου προγράμματος τύπου ΔΕΘ. Πρόκειται για μια εξελικτική και ηττοπαθή αντίληψη που εσφαλμένα υποθέτει ότι στην έξαρση της αντιδραστικότητας του ταξικού εχθρού αντιστοιχεί η ύφεση του κινήματος προς αποφυγή συντριπτικής ήττας. Είναι όμως προφανές ότι μια τέτοια αντιδραστικοποίηση αντιμετωπίζεται μόνο με μιαν αντίστοιχη συγκέντρωση, ποσοτική, ποιοτική, δυνάμεων και δράσης του κινήματος. Ο κίνδυνος μιας τέτοιας στάσης είναι πρόδηλος και αποφεύξιμος: Μια προωθημένη σύγκρουση χωρίς τον απαιτούμενο συσχετισμό δυνάμεων.

Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός ανατρέπεται με επανάσταση

Επανάσταση είναι η ριζική ποιοτική ανατροπή στη ζωή της κοινωνίας, που γενικά χαρακτηρίζεται από την κατάργηση ενός ξεπερασμένου ιστορικά και την εγκαθίδρυση ενός ανώτερου οικονομικού κοινωνικού σχηματισμού και απ' το πέρασμα της πολιτικής εξουσίας στα χέρια μιας ανώτερης οικονομικά και κοινωνικά τάξης, που ηγεμονεύει στην επανάσταση. Υπάρχουν δύο είδη μετάβασης από ένα κατώτερο σ' ένα ανώτερο κοινωνικό σύστημα. Η μετάβαση από ένα κατώτερο σ' ένα ανώτερο εκμεταλλευτικό σύστημα, επειδή οι δύο βασικές αντιμαχόμενες τάξεις είναι εκμεταλλευτικές, πραγματοποιείται ήδη στους κόλπους του υπάρχοντος συστήματος και μπορεί να ολοκληρωθεί και να κυριαρχήσει καταλαμβάνοντας την κρατική εξουσία, χωρίς βία («επανάσταση κορυφών») ή με συνδυασμό βίαιων και μη βίαιων μορφών, με βία αλλά και συμβιβασμούς των δύο αντιμαχόμενων τάξεων. Ανέκδοτη ιστορικά μορφή μετάβασης από έναν εκμεταλλευτικό σ' ένα μη εκμεταλλευτικό οικονομικό κοινωνικό σχηματισμό αποτελεί η σοσιαλιστική επανάσταση. Η κυρίαρχη εκμεταλλευτική τάξη αδυνατεί να παραιτηθεί εθελοντικά απ' τα προνόμιά της και να συμβιβαστεί με τη σταδιακή εγκαθίδρυση στους κόλπους του νέου συστήματος, που την καταργεί ως τάξη. Απ' τη μεριά της και η κυρίαρχη εργατική τάξη δεν μπορεί να

συμβιβαστεί με την ιστορική ξεπερασμένη αστική τάξη, γιατί αυτός ο συμβιβασμός ακυρώνει την εγκαθίδρυση του σοσιαλιστικού σχηματισμού και επιτρέπει στα διάκενα μόνο του συστήματος ορισμένες προοδευτικές μεταρρυθμίσεις.

Στη βάση αυτής της οριακής δυνατότητας του καπιταλιστικού συστήματος εκφύονται οι ποικιλώνυμοι ρεφορμισμοί. Το νέο λοιπόν μη εκμεταλλευτικό σύστημα, ο σοσιαλισμός, μπορεί να εγκαθιδρυθεί μόνο μετά την κατάκτηση της κρατικής εξουσίας απ' την εργατική τάξη με βίαιο εξαναγκασμό, αφού η αστική τάξη αποκλείεται να εγκαταλείψει εθελοντικά την κυρίαρχη προνομιακή θέση της στην κοινωνία. Η ένοπλη μορφή του εξαναγκασμού εξαρτάται απ' το αν η αστική τάξη θα επιχειρήσει με προσφυγή στη στρατιωτική βία να αποτρέψει την υλοποίηση της πολιτικής βούλησης της επαναστατημένης λαϊκής πλειοψηφίας.

Η αναγκαιότητα της επαναστατικής ανατροπής και αντικατάστασης της καπιταλιστικής εκμεταλλευτικής κοινωνίας απ' την μη εκμεταλλευτική σοσιαλιστική κοινωνία γίνεται επιτακτικότερη και προφανέστερη στο στάδιο του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, ακυρώνοντας τα περί ουτοπικού χαρακτήρα της επανάστασης, της εργατικής εξουσίας, του κομμουνισμού. Γιατί:

Πρώτο: Η εντεινόμενη διεθνοποίηση – κοινωνικοποίηση της παραγωγής και τα άλματα της επιστημονικοτεχνικής επανάστασης, φαινόμενα απ' τη φύση τους αντιφατικά με την ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής στον καπιταλισμό, οξύνουν την αντίφαση παραγωγικών δυνάμεων – παραγωγικών σχέσεων στον καπιταλισμό και τη μακρόχρονη δομική εγγενή κρίση του (κρίση υπερσυσσώρευσης – πτώση μέσου ποσοστού κέρδους).

Ο καπιταλισμός, για ν' αντιμετωπίσει τα εγγενή και όχι συγκυριαρχικά προβλήματά του στρέφεται σε αντιδραστικές πάγιες αναδιαρθρώσεις: διαχρονική λιτότητα, κατεδάφιση του κράτους πρόνοιας, εκτεταμένες ιδιωτικοποιήσεις ακόμη και των δημόσιων αγαθών, συνεχή και ποικιλόμορφη ελαστικοποίηση της εργασίας, ολιγόμηνα προγράμματα απασχόλησης ανέργων, υψηλά ποσοστά εφεδρικού στρατού ανεργίας, αύξηση του ποσοστού αποσπώμενης υπεραξίας, δυναμική επάνοδος στην απόλυτη υπεραξία, πρόκληση πολέμων και αναδιανομή σφαιρών επιρροής, στροφή σε νέες δραστηριότητες, συγκρότηση πανίσχυρων ολοκληρώσεων, που καθιστούν ασύδοτα τα πολυεθνικά μονοπώλια και το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο.

Παράλληλα, η ιστορική κρίση του 2008 με αυξομειώσεις συνεχίζεται εξαθλιώνοντας τις μάζες, ακόμη και στις προηγμένες κοινωνίες και ιδιαίτερα τους νέους, παρά το ανώτερο

επίπεδο επιστημονικής κατάρτισης που κατακτούν. Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός έχει κηρύξει έκπτωτο και τον ήπιο κεϊνσιανισμό, απολυτοποιώντας τη νεοφιλελεύθερη διαχείριση. Παράλληλα, για να καταστείλει τις υπαρκτές ή κυοφορούμενες λαϊκές αντιδράσεις και εξεγέρσεις οικοδομεί το ολοκληρωτικό κράτος έκτακτης ανάγκης, με σαφή υποβάθμιση της νομοθετικής εξουσίας, θωράκισή του με εκτεταμένη και πολύμορφη καταστολή, συγκρότηση ενός «μονοκομματικού» πολιτικού συστήματος με κόμματα – συνιστώσες, περιορίζοντας ασφυκτικά τα όρια για εναλλακτική δυνατότητα. Χτίζεται μια οργουελική κοινωνία, που επιχειρεί να θέσει εκποδών ή να δυσφημίσει «απειλητικούς» όρους – έννοιες: επανάσταση, δικτατορία του προλεταριάτου, κομμουνισμός. Οι υποτελείς τάξεις ασφυκτιούν σ' αυτήν κατάσταση. Αποδοκιμάζουν το κρατούν καθεστώς στη μεγάλη πλειοψηφία τους, αναζητούν εναγώνια εναλλακτικές λύσεις, παρασύρονται απ' τα κηρύγματα πολιτικών απατεώνων, που κατά καιρούς προωθεί η άρχουσα τάξη στο πολιτικό προσκήνιο, απογοητεύονται, βυθίζονται στην παραίτηση απ' τα πολιτικά δρώμενα (ενδεικτική η θηριώδης αποχή απ' τις εκλογές) ή στρέφονται σε απέλπιδες επιλογές, όπως η ακροδεξιά βαρβαρότητα.

Αντικειμενική και συνολική λύση της οξυνόμενης αντίφασης αναγκών, προσδοκιών, ικανοτήτων της τεράστιας κοινωνικής πλειοψηφίας και της άθλιας διαχείρισης του υλικού και επιστημονικού πλούτου απ' την κεφαλαιοκρατική τάξη μπορεί ν' αποτελέσει μόνον η κομμουνιστική κοινωνία. Γιατί μόνον η κομμουνιστική κοινωνία αίρει εν τοις πράγμασι την αντίφαση κοινωνικοποιημένων παραγωγικών δυνάμεων και ιδιωτικής καπιταλιστικής ιδιοποίησης, εναρμονίζοντας τα κοινωνικά μέσα παραγωγής με την κοινωνική (κομμουνιστική) ιδιοκτησία και διαχείρισή τους.

Αυτή η κοσμοϊστορική όντως αλλαγή, αφού δεν συνίσταται απλώς στην αντικατάσταση ενός εκμεταλλευτικού από έναν μη εκμεταλλευτικό κοινωνικό σχηματισμό, αλλά ταυτόχρονα στην εξάλειψη εν γένει των κοινωνιών εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο επαληθεύει πλήρως την αναγκαιότητα της επανάστασης για την αφαίρεση του παραγωγικού δυναμικού και του μηχανισμού εξουσίας απ' τα χέρια της πανίσχυρης και αντιδραστικότατης στον ολοκληρωτικό καπιταλισμό κεφαλαιοκρατίας.

Η υπερωρίμανση αυτή των υλικών όρων ανατροπής του ολοκληρωτικού καπιταλισμού απέχει πολύ απ' την αντίστοιχη ωρίμανση των υποκειμενικών όρων της επανάστασης. Το κοινωνικοπολιτικό ρεύμα που παρατάσσεται υπέρ του κομμουνισμού και εναντίον της αστικής τάξης στη σύγχρονη συγκυρία είναι σαφώς μειοψηφικό αλλά και διασπασμένο. Η επαναστατική εργατική συνείδηση δεν αναπτύσσεται αυθόρμητα, όπως η τραίιντ γιουνιστική, κατά Λένιν, συνείδηση. Η δυναμική όμως ενεργοποίηση των κομμουνιστικών

πρωτοποριών και η κατά το δυνατόν ενοποιημένη δράση τους μπορεί να αποδώσει πολλαπλάσιους καρπούς βοηθούμενη απ' την υπερωρίμανση των αντικειμενικών όρων της σοσιαλιστικής επανάστασης.

Η εργατική τάξη, ηγεμονική δύναμη στην επανάσταση λόγω της αντικειμενικής θέσης της στην οικονομία και συμμαχώντας με όλες τις εργαζόμενες τάξεις και στρώματα, κατακτά την πολιτική εξουσία, συντρίβει τον αστικό κρατικό μηχανισμό και εγκαθιδρύει τη δικτατορία του προλεταριάτου, που είναι η σημαντικότερη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της νίκης της επανάστασης και ταυτόχρονα το όργανο για την οικοδόμηση της νέας κοινωνίας. Η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας δεν είναι, όπως πιστεύεται συχνά, το τέλος αλλά η απαρχή της επανάστασης, της οποίας κύριο έργο μετά την πολιτική επικράτησή της καθίσταται η πολιτική, οικονομική και κοινωνική συγκρότηση, της νέας μεταβατικής κοινωνίας μέχρι τη μετεξέλιξή της στην κομμουνιστική κοινωνία. Δηλαδή, η σταδιακή απονέκρωση του κράτους, η ολοκληρωτική κυριαρχία της σοσιαλιστικής ιδιοκτησίας και του σοσιαλιστικού παγκοινωνικού σχεδιασμού, και η κατάργηση των κοινωνικών τάξεων και στρωμάτων στην κατώτερη και ανώτερη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας.

Ισχύει επομένως η θέση των Μαρξ – Ένγκελς για τη διαρκή επανάσταση, που στην περίπτωση της σοσιαλιστικής επανάστασης περιλαμβάνει την κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας απ' τις επαναστατικές δυνάμεις και τη μεταβατική περίοδο (τα κοιλοπονήματα της νέας κοινωνίας όπως λέει χαρακτηριστικά ο Μαρξ) μέχρι τη μετεξέλιξή της στην κομμουνιστική κοινωνία.

Η κοινωνία της μεταβατικής περιόδου κακώς είχε ονομαστεί «σοσιαλισμός», αφού ρητά ο Μαρξ ορίζει ως σοσιαλισμό την κατώτερη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας. Στη μεταβατική περίοδο δεν κυριαρχεί ένας αυτόνομος τρόπος παραγωγής. Αυτό συμβαίνει στην κομμουνιστική κοινωνία. Σταδιακά εγκαθιδρύονται, στη μεταβατική περίοδο, οι κομμουνιστικές σχέσεις παραγωγής, διατηρούνται όμως, ιδίως στα πρώτα στάδια και καπιταλιστικές σχέσεις ή μπορεί και σε κάποια φάση να ενισχυθούν, όπως συνέβη με τη ΝΕΠ. Διατηρούνται επί μακρόν οι συνεταιρισμοί, που δεν αποτελούν μορφή πανκοινωνικής ιδιοκτησίας, αλλά συλλογικής, οι αγοραίες σχέσεις μεταξύ τομέων και επιχειρήσεων και κυρίως στην εμπορική ανταλλαγή, το αστικό δίκαιο στη διανομή (αμοιβή ανάλογα με τις ικανότητες). Επομένως, οι κοινωνικές αντιθέσεις αμβλύνονται και δεν εκλείπουν, ενώ δεν αποκλείεται να υπάρχουν και πολιτικές συγκρούσεις ή και αντεπαναστατικές κινήσεις, όταν οξύνονται, αντί να αμβλύνονται οι οικονομικοκοινωνικές αντιθέσεις. Η θεωρία του Στάλιν και στη συνέχεια του Χρουτσόφ ότι στις «σοσιαλιστικές» χώρες καταργήθηκαν οι ανταγωνιστικές αντιθέσεις και ότι επομένως η δικτατορία του προλεταριακό πρέπει να

αντικατασταθεί απ’ το «παλλαϊκό» κράτος διαψεύστηκε οικτρά απ’ την αντεπανάσταση και κατάρρευση του 1989.

Αντικαπιταλιστική επανάσταση και αντικαπιταλιστική μεταβατική πρόταση

Με τη σοσιαλιστική επανάσταση συνδέεται διαλεχτικά η μεταβατική αντικαπιταλιστική πρόταση. Επανάσταση ως στρατηγικός στόχος και μεταβατικό πρόγραμμα ως τακτικός στόχος συνδέονται στενά, αλληλεπιδρούν στο περιεχόμενό τους, έχουν συνοχή και συνέχεια στόχων. Λόγου χάρη, το μεταβατικό πρόγραμμα περιλαμβάνει εθνικοποίηση με εργατικό έλεγχο επιχειρήσεων στρατηγικής σημασίας, στόχος που θα ολοκληρωθεί με τη νίκη της επανάστασης. Ωστόσο, δεν ταυτίζονται ούτε η μεταβατική πρόταση εντάσσεται οργανικά στην επανάσταση, όπως υποστηρίζεται από παράγοντες και υπέρμαχους του ρεφορμισμού. Ταυτίζουν κακοπροαίρετα τα ανόμοια, την τακτική πρόταση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και τη στρατηγική πρόταση του ΚΚΕ και καταλήγουν στο αυθαίρετο συμπέρασμα ότι ΑΝΤΑΡΣΥΑ και ΚΚΕ δεν έχουν άμεση πρόταση εξόδου απ’ την κρίση, οπότε το έδαφος καταλαμβάνει αυτοδίκαια ο ΣΥΡΙΖΑ με την «αριστερή αντιμνημονιακή» πρότασή του. Είδαμε όμως και τα καζάντια του... Λόγω της αντιδραστικότητας του ολοκληρωτικού καπιταλισμού η επαναστατική πάλη εναντίον του είναι οξύτατη. Ανάλογα και η αντικαπιταλιστική τακτική πρόταση, επειδή αντιμετωπίζει τον ίδιο αδυσώπητο αντίπαλο, αλλά και επειδή πρέπει ν’ ανοίξει το δρόμο για την επανάσταση στο σκληροτράχηλο έδαφος του ολοκληρωτικού καπιταλισμού ανυπέρθετα οφείλει να έχει προωθημένους αντικαπιταλιστικούς στόχους. Ορισμένοι, λιγότεροι ή περισσότεροι, ανάλογα με το συσχετισμό δυνάμεων, θα λυθούν με την τακτική πάλη εντός του καπιταλισμού, άλλοι θα λυθούν με την επαναστατική πάλη για την εγκαθίδρυση του σοσιαλισμού.

Δυνάμεις ρεφορμιστικές που απορρίπτουν την επανάσταση αλλά και δυνάμεις εντός της ΑΝΤΑΡΣΥΑ επιχειρούσαν και επιχειρούν να αμβλύνουν το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα ιεραρχώντας τους στόχους σε άμεσους και προωθημένους, με μύχια στόχευση την υποβαθμισμένη συνεργασία με τμήμα του ρεφορμιστικού χώρου. Όλοι διαπράττουν διττό λάθος, στρατηγικού και τακτικού χαρακτήρα. Στρατηγικού χαρακτήρα, γιατί με υποβαθμισμένες μικροπαραχωρήσεις της άρχουσας τάξης δεν εξασφαλίζεις την προώθηση του εκ των πραγμάτων πολύ δύσκολου στρατηγικού στόχου, αφού και οι (στην καλύτερη περίπτωση) μικροκατακτήσεις ούτε ρήγματα ανοίγουν ούτε προετοιμάζουν τις μάζες για το σκληρότατο επαναστατικό αγώνα κατά του ολοκληρωτικού καπιταλισμού.

Από τακτική άποψη διαπράττουν λάθος, γιατί τα άμεσα προβλήματα, όπως ο κατώτατος μισθός, η 13η σύνταξη, τα επιδόματα των ΑΜΕΑ κοκ, που θα μπορούσε οποιαδήποτε αστική

κυβέρνηση να τα λύσει, στα πλαίσια της νεοφιλελεύθερης μνημονιακής πολιτικής μεγεθύνονται και απαιτούν σκληρότατη πάλη με την κυβέρνηση, την ΕΕ, το κεφάλαιο. Γίνονται «μικρογραφία της επανάστασης». Δεν διαχωρίζονται λοιπόν κάθετα απ' τα κλασικά μείζονα προβλήματα ούτε λύνονται εύκολα.

Το μεταβατικό αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα και ο χαρακτήρας του

Το μεταβατικό αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα έχει συνέχεια και συνοχή με την αντικαπιταλιστική επανάσταση. Ανταποκρίνεται στη μαρξιστική σύλληψη της «διαρκούς επανάστασης» χωρίς να ταυτίζεται μ' αυτήν ή ν' αποτελεί οργανική φάση της. Η μεταβατική πρόταση προετοιμάζει τους αγωνιστές για τη μελλοντική επαναστατική σύγκρουση με δύο τρόπους αλληλένδετους:

Πρώτο, με τη διαπαιδαγώγησή τους μέσω της αναγκαιότητας των μεταβατικών στόχων ανατάσσει τη συνείδησή τους στο επίπεδο της ταξικής χειραφέτησης. Με μια δογματική όμως προσέγγιση θεωρεί ουσιαστικά τους μεταβατικούς στόχους ανέφικτους στον καπιταλισμό, όπως και το ΚΚΕ, που θεωρεί ότι εντάσσονται σε μια διαχειριστική αντίληψη. Η αριστερή δογματική αυτή αντίληψη αντιμετωπίζει τους μεταβατικούς στόχους απλώς ως μέσα επαναστατικής διαπαιδαγώγησης.

Δεύτερο, διαπαιδαγωγεί και κατευθύνει τις μάζες στον αγώνα για την υλοποίηση, κατά το δυνατόν, αντικαπιταλιστικών στόχων στα πλαίσια του καπιταλισμού. Έτσι, επιτυγχάνονται δύο στόχοι: Καλλιεργείται η επαναστατική συνείδηση του αγωνιστή αλλά στερεότερα και καθύτερα, αφού εμπεδώνεται στην εμπειρική, ατομική και συλλογική βίωση της δυνατότητας υλοποίησης των αντικαπιταλιστικών στόχων αλλά και του ευρύτερου επαναστατικού προγράμματος.

Παράλληλα, η θεωρία και η πρακτική για τη δυνατότητα επίτευξης τέτοιων στόχων δημιουργεί ρήγματα στο καπιταλιστικό πλαίσιο, που αποτελούν σπέρματα σοσιαλισμού. Όπως έλεγε ο Λένιν στο άρθρο του «Η καταστροφή που μας απειλεί και πώς να την αντιμετωπίσουμε»: «Δεν είναι πια καπιταλισμός,, δεν είναι ακόμη σοσιαλισμός, είναι ένα τεράστιο βήμα προς το σοσιαλισμό'.

Αν, για παράδειγμα, στις σημερινές συνθήκες εθνικοποιηθούν στρατηγικές επιχειρήσεις με εργατικό και κοινωνικό έλεγχο, εξασφαλίζονται άμεσα οφέλη, αλλά και με στρατηγική προοπτική, γιατί το κίνημα αποκτά λόγο και παρέμβαση σε σημαντικά μέσα παραγωγής και αμφισβητεί την απόλυτη κυριαρχία του κεφαλαίου. Η άμβλυνση του διευθυντικού

δικαιώματος σε εθνικοποιημένες επιχειρήσεις ή και η κατάργησή του σ’ εγκαταλελειμμένες επιχειρήσεις που διοικούν οι εργάτες αναπτύσσει στους εργάτες, ιδίως αν ευδοκιμήσει αυτή η επιχείρηση, την αυτοπεποίθηση και την πεποίθηση ότι μπορούν να διευθύνουν δικαιότερα και αποτελεσματικότερα αυτές τις επιχειρήσεις σήμερα και πολύ περισσότερο σ’ ένα σοσιαλιστικό μέλλον. Ο οργανωμένος λαός σε διάφορα επίπεδα (επιχειρήσεις, κράτος, χώρος κατοικίας ή σπουδών) θ’ αποτελεί την κινητήρια δύναμη αυτών των κατακτήσεων. Θα οργανώνει και θα συντονίζει την πάλη γι’ αυτές, αλλά και μέσω αυτών.

Λόγω συσχετισμού αλλά και σκοπιμότητας θα στρέφεται προς τους πιο πρόσφορους στόχους και όχι στο σύνολό τους, γιατί συνολικά θ’ αναλάβει ευρύτερα καθήκοντα διαχείρισης ως οιονεί κρατικός φορέας, η οποία θα τον φθείρει. Ένα σχετικά ανάλογο μοντέλο υπήρξε στη Ρωσία το 1917, όταν τα σοβιέτ αναγνώρισαν ως «κυβέρνησή» τους το σοβιέτ της Πετρούπολης. Παρόμοιο ρόλο, συμπληρωματικά ενδεχομένως προς τον οργανωμένο λαό (εμπειρία χωρών Λατινικής Αμερικής) μπορεί ν’ αναλάβει και μια αριστερή κυβέρνηση, που μπορεί να προκύψει σε συνθήκες κινηματικής έξαρσης και που θα αναγνωρίζει όμως την πρωταρχικότητα του κινήματος και θα συμβάλει, ώστε: ένα τέτοιο ιδιόμορφο καθεστώς να εξελιχθεί σε δυαδική εξουσία και μορφή περάσματος στην επανάσταση.

Εννοείται ότι με ένα τέτοιο μεταβατικό πρόγραμμα άμεσων λύσεων, αλλά και επαναστατικής λογικής δεν έχει σχέση ούτε ένα λαϊκομετωπικό πρόγραμμα σταδίων που παραπέμπει τον σοσιαλισμό στις καλένδες και συνεργάζεται με τμήμα της αστικής τάξης ούτε ένα αριστερόστροφο ρεφορμιστικό πρόγραμμα με κινητήριο μοχλό την αριστερή κυβέρνηση, που αυταπατώμενη ότι στον ολοκληρωτικό μάλιστα καπιταλισμό θα εφαρμόσει ένα προοδευτικό πρόγραμμα εφ’ όλης της ύλης, αναπόφευκτα θα διολισθήσει σε μια μορφή διαχείρισης.

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 8.11.2015